

Valtakunnallinen sosiaali- ja terveysalan
eettinen neuvottelukunta ETENE

28.09.2012

STM/Kirjaamo

**HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE LAIKSI IHMISEN ELIMIEN JA
KUDOKSIEN LÄÄKETIETEELLISESTÄ KÄYTÖSTÄ ANNETUN LAIN
MUUTTAMISESTA (KUDOSLAKI 101/2001)**

Viite: STM037:00/2011

Kehitys, jossa yhä suurempi osa elimistä saadaan kuolleilta luovuttajilta, on eettisesti hyvä suunta. Tämä suunta näkyy HE painotuksessa ja myös itse lainsäädäntöluonnoksessa. Kuitenkin yhä edelleen osa luovuttajista on eläviä ihmisiä. ETENE tarkasteli esitystä heidän kannaltaan, sillä on oletettavaa, että elinsiirtopotilas hyötyy siirrosta selvästi enemmän kuin hänelle koituvat haitat ovat (mm. odotettavissa oleva elinikä nousee). Toimenpiteen suorittava instituutio tarvitsee luovutettuja elimiä kyetäkseen hoitamaan parantumattomasti sairaita ja hengenvaarassa olevia potilaitaan. Sen sijaan luovuttajan osalle jäävät fyysiset haitat elinluovutuksesta. Muilta osin hallituksen esitys on perusteltu ja kattava.

Elimen luovuttamista harkitseva ihminen voi olla tilanteessa, jossa elinsiirtoa tarvitseva on hänelle läheinen ihminen. Tilanne on henkisesti kuormittava. Samoin luovuttajan on tarpeen saada riittävästi tietoa elimen luovutuksen seurauksista hänen omaan terveyteensä ja suoriutumiseensa lyhyellä, keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä. Muun muassa näistä syistä on olennaista, että hänellä on riittävästi tietoa ja aikaa harkita päätöstään. Samoin päätöksentekoon tulisi saada osalliseksi lääkäri, joka ei varsinaisesti vastaa kyseisen elinsiirtopotilaan hoidosta. Nämä seikat olisi syytä mainita kohdassa ”*Elinsiirtoja koskevat periaatteet*”. Luvussa 2, 2 § osalta olisi myös syytä pohtia sitä, kuka vastaa luovuttajan terveydentilan seurannasta ja miten tämä seuranta toteutetaan keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä. Samoin suostumusprosessista olisi syytä olla tarkempi kuvaus, kun kyseessä on elävä luovuttaja. Lisäksi olisi selvennettävä kuka kerää tietoja elinluovutuksen vaikutuksista, jotta elimen luovuttamista harkitsevat ihmiset saisivat mahdollisimman kattavan tiedon toimenpiteen mahdollisista vaikutuksista heidän elämäänsä. Tämän tiedon karttuminen palvelee myös palveluiden laadun varmistusta ja kehittämistä.

Neuvottelukunnan puolesta

Puheenjohtaja

Markku Lehto

Pääsihteeri

Päivi Topo

Tiedoksi STM/sosiaali- ja terveysterveyspalveluosasto
STM/peruspalveluministeri

